

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет
Херсонський політехнічний коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
голова приймальної комісії
О.С. Яковенко
2017 р.

ПРОГРАМА
фахових вступних випробувань
на навчання за освітньо-кваліфікаційним ступенем «бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»

для вступників на основі раніше здобутого
освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»

на I курс зі скороченим терміном навчання

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

кафедрою «Економіки, управління та адміністрування»

Протокол № 8 від 06 березня 2017 р.

Зав. кафедрою

О.О. Комліченко

1. Мета вступних випробувань

Метою фахового вступного випробування є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу предметів, передбачених освітньо-професійною програмою, навчальними планами та відповідно освітньо-кваліфікаційному рівню «молодший спеціаліст».

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітньо-кваліфікаційного ступеня «бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» має комплексний характер, створена у відповідності зі змістом основних профільних дисциплін навчального плану підготовки кваліфікованих робітників у частині фундаментальної та професійно-практичної підготовки.

2. Допуск до вступних випробувань

До участі у вступних іспитах допускаються вступники, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством, правилами вступу до Херсонського політехнічного коледжу Одеського національного політехнічного університету.

3. Вимоги до вступних випробувань

Для прийому осіб, які на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» вступають для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» правилами прийому до Херсонського політехнічного коледжу Одеського національного політехнічного університету передбачений конкурсний відбір за результатами фахового вступного випробування.

У процесі підготовки до фахового вступного випробування рекомендується користуватися основною літературою, яку подано наприкінці програми.

Вступне випробування проводиться у формі тестування і охоплює цикл дисциплін: «Економічна теорія», «Економіка підприємства», «Планування та організація діяльності підприємства»

1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

1.1 Економічна теорія як наука.

Багатозначність поняття "економіка". Система економічних знань. Предмет економічної теорії. Економічні категорії і закони. Систематизація економічних законів. Основні функції економічної теорії. Пізнавальна, методологічна, прогностична, виховна та практична функції.

Методи дослідження економічних явищ. Діалектика, наукова абстракція, аналіз і синтез, індукція і дедукція, історичний і логічний методи, економічний експеримент, економічне моделювання.

Зародження економічної теорії як науки та основні етапи її розвитку (XVI – XIX ст.).

Меркантилізм, фізіократи, марксизм, класична політична економія та інші етапи розвитку економічної теорії.

Основні напрями і школи світової економічної думки.

Сучасні напрями економічної теорії: неокласицизм, кейнсіанство, інституціоналізм, неокласичний синтез.

1.2 Економічні потреби і виробничі можливості суспільства.

Економічні потреби суспільства.

Їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Потреби і виробництво.

Закон зростання потреб та механізм його дії.

Вирішення проблеми безмежних потреб та обмежених економічних ресурсів.

Крива виробничих можливостей.

1.3 Суспільне виробництво і його чинники

Суспільне виробництво.

Основні риси виробництва та його сутність. Матеріальне і нематеріальне виробництво.

Фази суспільного виробництва. Сфери суспільного виробництва.

Основні елементи суспільного виробництва.

Робоча сила. Засоби виробництва.

Фактори виробництва: праця, капітал, земля, наука, інформація екологія та підприємницькі здібності. Взаємодія факторів виробництва. Екологічні обмеження суспільного виробництва. Ефективність суспільного виробництва.

Економічна і соціальна ефективність.

Основні показники економічної та соціальної ефективності.

1.4 Економічна система

Сутність та структурні елементи економічної системи.

Типи і еволюція економічних систем.

Класифікація економічних систем.

Класифікація економічних систем за формами власності на засоби виробництва і за способом управління господарською діяльністю: традиційна, ринкова, командна і змішана економічні системи.

1.5 Економічні відносини власності

Власність, її сутність і місце в економічній системі.

Реалізація прав власності. Суб'єкти та об'єкти власності.

Типи, форми і види власності.

Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

1.6 Форми організації суспільного виробництва

Натуральне виробництво: сутність, риси, історичні межі.

Товарне виробництво: причини виникнення, сутність, ознаки і роль в розвитку суспільства.

Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Спільні риси і відмінності простого і розвинутого товарного виробництва.

Товар і його властивості. Закон вартості, його сутність і функції.

Альтернативні теорії вартості і ціни.

1.7 Гроші. Товарно-грошові відносини

Гроші. Товарно-грошові відносини.

Виникнення і розвиток грошових відносин. Сутність грошей. Еволюція і типи грошей.

Функції грошей. Грошовий обіг і його закони.

Сучасна грошова система, її структурні елементи й основні типи.

Історичний досвід України в творенні національної грошової одиниці.

Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції.

Валютні курси. Конвертованість грошей.

1.8 Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва

Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва.

Суть, функції і умови формування ринку. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага. Ринкова ціна. Конкуренція та її значення. Типи конкуренції. Методи конкурентної боротьби.

Монополізм, вплив монополій на економічні процеси. Антимонопольне законодавство.

Особливості ринкових відносин в Україні.

1.9 Структура та інфраструктура ринку.

Структура ринку та інфраструктура ринку.

Структура ринку. Принципи класифікації ринків.

Види ринків. Ринок предметів споживання, ринок виробничих ресурсів: землі, робочої сили і засобів виробництва (попит, пропозиція, ціна), фінансовий ринок, його складові елементи.

Інфраструктура ринку і її роль в регулюванні економічних процесів.

1.10 Підприємство і підприємництво

Зміст, основні принципи та умови підприємницької діяльності.

Підприємство — первинна ланка ринкової економіки. Основні функції та види підприємств.

Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.

1.11 Капітал. Витрати виробництва і прибуток

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Форми існування капіталу.

Кругооборот і оборот промислового капіталу.

Постійний і змінний капітал. Загальна формула капіталу.

Витрати виробництва: їх суть та класифікація.

Валовий дохід і прибуток підприємства. Норма прибутку.

Постійний і змінний капітал. Загальна формула капіталу.

Амортизація. Форми зношування основного капіталу. Норма амортизації.

1.12 Форми суспільного продукту в процесі відтворення

Сутність та види суспільного відтворення.

Суспільний продукт і його форми.
Методи обчислення і показники національного продукту.
Сутність та методи визначення національного доходу та національного багатства.

Національне багатство, його зміст і структура.
Персональний розподіл доходів.
Сімейні доходи їх рівень, джерела і структура

1.13 Економічне зростання і його чинники, економічні цикли

Економічне зростання і економічний розвиток.
Типи економічного зростання.
Фактори економічного зростання.
Циклічність економічного розвитку.
Причини і основні характеристики циклічних коливань.
Проблеми економічного зростання в різних групах країн та в Україні.

1.14 Державне регулювання національної економіки

Діяльність держави щодо забезпечення економічної рівноваги.
Еволюція поглядів на роль держави в економічному житті. Цілі, засоби та методи впливу держави на економіку.
Регулююча діяльність держави в соціальній сфері.
Межі і перспективи регулюючої діяльності держави.

1.15 Світове господарство і форми міжнародних економічних відносин

Світове господарство: поняття, основні етапи розвитку.
Міжнародна економічна інтеграція.
Основні форми міжнародних економічних відносин.
Міжнародна торгівля та її економічні основи.
Сутність і форми міжнародного руху капіталів.
Міжнародні валютно-фінансові відносини.
Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

1.16 Економічні аспекти глобальних проблем

Причини виникнення і сутність глобальних проблем.
Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація глобальних проблем.
Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством.
Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем.

2. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Зміст навчальної дисципліни

2. 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Поняття і цілі діяльності підприємства. Напрямки діяльності: вивчення ринку товарів; інноваційна діяльність, виробнича діяльність, комерційна діяльність, соціальна діяльність, після продажний сервіс, економічна діяльність.

Правові основи функціонування: Господарський кодекс України, статут підприємства; колективний договір.

Класифікація та структура підприємств: види підприємств; структура підприємств.

Ринкове середовище господарювання підприємств та організацій: поняття, функції і структура ринку; принципи поведінки суб'єктів господарювання ринку.

2.2 Організація виробництва і планування діяльності підприємств

Структура та принципи організації виробничого процесу. Організаційні типи виробництва. Методи організації виробництва. Суспільні форми організації виробництва: концепція і деконцентрація, спеціалізація, конверсія, кооперування, комбінування, диверсифікація.

Державне економічне регулювання діяльності суб'єктів господарювання: економічні функції, фінансова і кредитна політика держави, система оподаткування суб'єктів господарювання.

Прогнозування розвитку підприємств: сутність і принципи прогнозування: специфічні принципи та види планування на підприємстві.

Стратегія розвитку підприємства та бізнес – планування: стратегічне планування, бізнес плани підприємств. Тактичне і оперативне планування.

2. 3. Ресурси виробництва

Поняття, класифікація та структура персоналу. Кадрова політика підприємства на сучасному етапі. Зарубіжний досвід формування та ефективного використання трудового потенціалу фірми. Загальна характеристика капіталу та виробничих фондів: сутність і види капіталу, виробничі фонди підприємства.

Оцінка, класифікація та структура основних фондів. Спрацювання, амортизація і відтворення основних фондів: спрацювання і старіння; амортизація: строки експлуатації; ремонт, модернізація і заміна діючих засобів праці; розширення відтворення основних фондів. Ефективність відтворення та використання основних фондів.

Структура нормування та використання оборотних фондів підприємства: склад і структура оборотних фондів, нормування витрат, ефективність використання.

Загальна характеристика нормування оборотних коштів; поняття та структура; нормування; ефективність використання. Поняття, склад і структура інвестицій: характеристика інвестицій різновиди і структура капітальних

вкладень. Визначення необхідного обсягу та джерел фінансування виробничих інвестицій.

2.4. Економічні важелі управління підприємством

Загальна характеристика продукції(послуг): поняття та класифікація продукції, вимірники обсягу продукції. Товарообіг підприємств: поняття, зміст та значення в умовах ринку. Ємність ринку – одна із умов визначення товарообігу. Складання виробничої програми підприємства та її ресурсне обґрунтування. Прогнозування товарообігу підприємств.

Матеріально -технічне забезпечення виробництва. Товарні запаси – необхідна умова розвитку товарообіг. Розрахунок товарного забезпечення товарообігу в цілому по підприємству, по асортименту джерелам постачання.

Продуктивність праці персоналу. Особливості праці робітників на підприємствах. Сучасна політика оплати праці. Застосування форми та системи оплати праці. Доплати й надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.

Витрати на продукцію(послуги): витрати на собівартість продукції, класифікація витрат.

Формування і використання прибутку на виробничих підприємствах. Доходи та прибуток на підприємствах. Оцінка прибутковості підприємств та шляхи підвищення рентабельності.

3. ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Теоретико – методологічні основи планування

Предмет вивчення дисципліни ..Завдання та зміст.Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві.

Необхідність планування діяльності підприємства в умовах ринку Формальне й інтуїтивне планування. Система планів підприємства

Нормативна база планування. Поняття про норми і нормативи. Призначення норм і нормативів в поточному плануванні . Класифікація нормативів.

Інформаційні ресурси плануванняХарактеристика та форми відображення .

Джерела формування інформації для планування.

Макроекономічне плануванняГоловний зміст макроекономічного планування.

Основні принципи макроекономічного планування.Індикативні перспективні плани

3.2 Система планів підприємства

Різновиди планів та їх комплекси Директивне та індикативне планування .

Стратегічне планування. Поточне планування . Оперативно – календарне планування.

Планування інвестицій і проектів. Зміст інвестиційного проекту. Характеристика розділів. Особливості складання .

Сутність бізнес – плану. Характеристика розділів. Особливості складання.

3.3 Організація стратегічного планування

Організація стратегічного планування. Поняття про стратегічне планування. Вибір місії підприємства. Основні етапи стратегічного планування;

Стратегічне планування як функція менеджменту. Зміст стратегічного планування та цілі. Планування реалізації стратегії. Діагностичний етап стратегічного планування

3.4 Зміст поточних планів, організація їх розробки

Зміст поточних планів, організація їх розробки. Завдання поточних планів. Зміст основних розділів поточного плану. Відмінність стратегічного та поточного плану. Планування виробництва і реалізації продукції. Натуральні і вартісні показники. Виробнича потужність.

Планування ресурсного забезпечення підприємства

Матеріально – технічне забезпечення виробництва. Зміст планування МТЗ.

Планування потреби в матеріальних ресурсах. Запаси і регулювання їх розмірів.

Особливості визначення потреби у матеріальних ресурсах в різних типах виробництва.

План персоналу і оплати праці

План персоналу і оплати праці. Економічна сутність персоналу підприємства.

Методологічні основи планування чисельності персоналу. Планування продуктивності праці. Планування фонду оплати праці.

Планування виробничих витрат і цін.

Витрати виробництва. Мета та завдання розробки плану собівартості продукції. Класифікація витрат. Показники плану виробничих витрат. Методика складання кошторису витрат на виробництво.

Методи калькулювання собівартості продукції. Метод послідовного підсумовування прямих і непрямих витрат. Метод розподілу витрат. Метод загальної калькуляції. Метод „величини покриття”

3.5 Планування виробничої інфраструктури

Особливості планування підрозділів інфраструктури. Планування забезпечення підприємства технологічним оснащенням. Планування ремонтного виробництва. Планування транспортного обслуговування. Планування енергозабезпечення підприємства. Завдання енергозабезпечення підприємства. Склад енергетичного господарства. Визначення загальних потреб. Енергозбереження підприємств .

Планування транспортного обслуговування виробництва Завдання транспортного господарства. Планування транспортних операцій. Прогресивні методи планування транспорту.

Вплив виробничої інфраструктури підприємства на ефективність господарювання

3.6 Фінансове планування

Зміст та завдання фінансового плану. Поняття про фінансування, види фінансів. Мета та класифікація фінансового плану. Оперативне фінансове планування.

Планування прибутковості підприємства Узагальнюючі фінансові показники діяльності підприємства .Методика визначення фінансових результатів .

Планування точки беззбитковості . Планування потреби у фінансових ресурсах

Планування потреб основного і оборотного капіталу. Джерела фінансування.

Визначення потреби в оборотних коштах.

Економічна суть податків. Методика планування податків. Показники оцінки фінансового стану підприємства Коефіцієнт автономії, фінансової стійкості та мобільності. Коефіцієнт заборгованості, ділової активності та ефективності використання фінансових ресурсів. Коефіцієнт імобілізації, модернізації, ліквідність

3.7 Виробничий процес і типи виробництва

Виробничий процес і типи виробництва Поняття про виробничий процес. Стадії виробничого процесу. Види виробничих процесів. Принципи виробничого процесу.

Організаційно-технічна характеристика типів виробництва

Характеристика одиничного виробництва. Характеристика серійного виробництва.

Властивості масового виробництва. Організація виробничого процесу в часі

Виробничий цикл і його структура. Способи скорочення виробничого циклу.

Характеристика послідовного виду руху предметів праці. Особливості

паралельного виду руху предметів праці. Переваги послідовно-паралельного виду

руху предметів праці та обчислення тривалості циклу кожного виду .

3.8 Методи організації виробництва

Методи організації виробництва Організація не потокового виробництва. Загальна характеристика потокового виробництва. Тенденції розвитку потокового виробництва

виробництва

Часткова автоматизація, її перспектива. Комплексна та гнучка автоматизація.

Організація трудових процесів Поняття про трудовий процес. Зміст трудового процесу. Розподіл і кооперація праці.

Організація робочих місць Суміщення професій і багатостаттєве обслуговування.

Класифікація робочих місць. Планування робочого місця. Карта організацій праці на робочому місці. Організація роботи трудових колективів

Коллективні форми праці. Виробничі, спеціалізовані бригади. Оцінка індивідуального внеску в результат колективної праці. Форми розвитку творчої активності трудових колективів

активності трудових колективів

Конференція трудового колективу. Колективний договір. Профспілки, їх роль в діяльності підприємств Організація технічного нормування

Суть і завдання нормування праці. Види норм витрат праці, їх класифікація. Класифікація витрат робочого часу. Методи технічного нормування. Методи вивчення витрат робочого часу;

3.9. Організація допоміжного виробництва та підготовки виробництва нової продукції

Організація і планування підготовки виробництва нової продукції Система створення та освоєння нової техніки. Організація конструкторської підготовки виробництва. Організація технологічної підготовки виробництва. Планування процесів створення та освоєння нових виробів Основні завдання планування технічної підготовки виробництва нових виробів. Лінійні графіки. Система сіткового планування та управління.

3.10 Організація обслуговування виробничого процесу.

Організація і планування технічного обслуговування виробництва Загальна характеристика системи технічного обслуговування. Ремонтне господарство: система ПЗР, види ремонтів, нормативи ПЗР. Структурні елементи системи технічного обслуговування. Інструментальне господарство, транспортне господарство, енергетичне та складське господарство. Організація складського господарства Організація інструментального та транспортного господарства Функції та завдання інструментального господарства. Прогресивні методи транспортного обслуговування.

4. Організація вступних випробувань

Проведення іспиту здійснюється у письмовій формі на протязі 1 год. 20 хв. (дві академічні години) у відповідності до розкладу іспитів вступної компанії в коледжі.

Кількість екзаменаційних білетів, укладених за наскрізною нумерацією, та підготовлених варіантів (у обсязі, визначеному цикловою комісією) забезпечує вступникам право вибору будь-якого варіанту з чотирьох.

5. Критерії оцінювання виконання тестів.

При оцінюванні письмових відповідей вступників слід звернути увагу на такі аспекти:

- знання фактичного матеріалу, глибина і повнота відповіді;
- правильне розуміння та ступінь свідомого засвоєння вивченого;
- логічна послідовність, чіткість викладу матеріалу;
- вміння спостерігати за явищами, зіставляти, порівнювати, аналізувати та робити самостійні висновки;
- вміння застосовувати здобуті знання, уміння та навички на практиці;
- грамотність і чистота мовлення.

"Відмінно" (180-200 балів, A) ставиться тоді, коли студент:

- дає повні зв'язні відповіді на поставлені запитання;
- правильно визначає поняття;
- демонструє глибоке розуміння матеріалу;
- точно формулює свої думки й обґрунтовує їх;
- послідовно викладає матеріал, логічно міркує;
- виявляє творчі здібності та вміння ілюструвати теоретичні знання, наводить приклади, порівнює, зіставляє, аналізує, узагальнює;
- грамотно оформлює свою відповідь;
- має високий рівень знань.

"Добре" (150-179 балів, BС) ставиться тоді, коли студент:

- правильно визначає поняття;
- демонструє глибоке розуміння матеріалу;
- точно формулює свої думки й обґрунтовує їх;
- послідовно викладає матеріал, логічно міркує, порівнює, зіставляє, аналізує, узагальнює;
- проте робить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу чи розв'язанні задач, не досить повно висвітлює деякі факти, припускається не грубих помилок при виконанні завдань відповідної складності;
- має достатній рівень знань.

"Задовільно" (120-149 балів, DE) ставиться тоді, коли студент знає і розуміє основні положення теми, виконує завдання середнього рівня складності, проте:

- не досить глибоко володіє матеріалом;
- допускає помилки при визначенні понять;
- не переконливо обґрунтовує думку;
- не наводить прикладів;
- у відповідях немає послідовності, чіткості, упевненості;
- припускається грубих помилок при виконанні більш складніших завдань.

"Незадовільно" (100-119 балів, FX) ставиться тоді, коли студент:

- допускає істотні помилки, що спотворюють зміст вивченого змістовного модуля;
- слабо володіє зв'язним мовленням;
- має низький рівень знань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Навчальний посібник. / С.Ф. Покропивний - К.: КНЕУ, 2015. – 457 с.
2. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Підручник. / С.Ф. Покропивний - К.: КНЕУ, 2015. – 522 с.
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій. / С.Ф. Покропивний - К.: КНЕУ, 2015. – 327 с.
4. Харів П.С. Економіка підприємства. Збірник задач і тестів. / П.С. Харів. - К.: „Знання-Прес”, 2001. - 299 с.
5. Базилевич В.Д. Економічна теорія. Політекономія. / В.Д. Базилевич. – К.: «Знання-Прес», 2001. – 504 с.
6. Крупка М.І. Основи економічної теорії. / М.І. Крупка, П.І. Островерх, С.К. Реверчук. – К.: Атіка, 2001.
7. Мочерний С.В. Економічна теорія. / С.В. Мочерний. - К.: Академія, 2000.